

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Enchiridion controversiarum, quae Augustanae
Confesionis Theologis cum Anabaptistis intercedunt**

Osiander, Lucas

Witebergae, 1607

Capvt V.

[urn:nbn:de:bsz:31-116416](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-116416)

3. Cum venit plenitudo temporis, misit Deus Filium suum, γενόμενον, seu factum, vel natum ex muliere, Galat. 4.
4. Filius Dei, participavit, seu communicavit carni & sanguini, Hebr. 2. Hæc autem communicatio in Græco textu per μετοχὴν & κοινῶν εἶναι effertur.
5. Filius Dei venit in carnem, 1. Ioan. 4.
6. Dens manifestatus est in carne, 1. Tim. 3.
7. In ipso inhabitat TOTA PLENITUDO Divinitatis CORPORALITER, Colofs. 2.
8. Filius Dei assumpsit semen Abraham, Hebr. 2.

Hæc ferè sunt, quæ in descriptione Personalis unionis producenda fuerunt: quæ etiam fusius aliquanto explicare oportuit, quia fundamentum Disputationis de Persona Christi, in unionis personalis descriptione situm est. Si enim, qualis sit naturarum & idiomatum Communicatio, scire voluerimus, eam ex unione personali discere opus habemus: cum qualis ipsa est unio, talis etiam sit communicatio. Conferamus igitur nos nunc ad Controversias, de Communicatione Naturarum & Idiomatum,

CAPVT V.

Continens de Communicatione Naturarum, & Idiomatum tractationem generatorem.

DE Communicatione Naturarum earumque Idiomatum tractaturi; distinctionem primò præmittamus

mittamus trium Communicationis generum: de hinc de modo factæ Communicationis aliquid dicemus; postea autem ad tractationem Controversiarum cum Calvinianis accedamus. Præbet enim Quæstiones, de generibus & modis Communicationis, instructionem solidam, quæ præmonitus Lector Paralogsimos Adversariorum facilius agnoscere, & commodius ad eos respondere potest. Et, cum confusiones rerum distinctarum tenebras & errores pariant, & omnibus rebus, in omnibus facultatibus & artibus, perspicuæ certe distinctiones tanquam lux, adhibita, facile tenebras & errores repellere potuerunt. Sunt autem Quæstiones (partim sine adversario, partim cum adversario tractanda) quatuor videlicet.

1. Quot sint Communicationis genera.
2. Quis sit communicationis factæ modus.
3. Vtrum Communicatio Naturarum & Idiomatum sit realis, an verbalis.
4. Vtrum humanæ naturæ creata solum finita hyperphysica, an vero divina dona & Idiomatica sint communicata.

PRIMA QVAESTIO.

De tribus generibus Communicationis.

FVere inter Adversarios, qui unum tantum Genus admiserunt: sentientes, quidcumq; tandè de Persona enūciaretur, id semper ad alterā tantum naturā (cuius id proprium) esse referendum. Inde nata apud Zwvingliū Alesis, qua, quicquid uni naturæ

natura tribuitur, quod tamen eidem proprium non est, ad alterum, cuius proprium est, transferatur: ut, Caro Christi est vivifica: hoc est (secundū Zwinglii Theologiam) λόγος (altera natura Christi) est vivificus. Deus est Homo, id est, humana Christi natura est homo. Homo est Deus, id est, Divina natura est Deus. Et, nisi alia accedat Communicatio, certè omnis realis naturarum & Idiomatum sublata erit Communicatio. Sunt &, qui duo Communicationis genera concedant, Primum & Secundum, Tertium autem (licet in sacra Scriptura optimè fundatum) respiciunt. Sed tria illa Communicationis Genera nunc enarremus.

PRIMUM Genus Communicationis dicitur, quando propter unitatem Personæ, quod alterius naturæ proprium est, toti Personæ tribuitur: ne tamen id alterius naturæ proprium videatur, determinatio sive restrictio adiungitur, secundum quam naturam id dicatur, vel cuius naturæ id sit proprium ut, Filius Dei est ex semine Davidis, SECUNDUM CARNEM; Roman. 1. Deus passus est (sed) IN CARNE 1. Pet. 4. Christus mortificatus est CARNE, 1. Pet. 3.

SECUNDUM Communicationis Genus dicitur: quando Persona secundum utramque naturam agit, concurrente utraque natura, seu quando in actionibus officii una natura agit cū Communicatione alterius, quod cuiusq; propriū est; Et hoc genus comple

complectitur omne id, quod ad officium Christi spectat: Est enim Christus noster Mediator, Pontifex, Propheta, Rex, Sacerdos, &c. Non secundum unam solummodo vel alterutram, sed secundum utramque naturam. Ideo hoc secundum Genus fundamentum est religionis adorationis carnis Christi: quia eum, ut Mediatorem, Sacerdotem, Regem & Caput nostrum (quæ omnia factus est nobis secundum utramque naturam) veneramur & glorificamur.

TERTIUM Communicationis Genus exprimit, quid Divina natura, Humanæ suæ assumptæ naturæ: ultra suas creatas proprietates, & habitualia dona communicando conulerit, eamque perfectiorem reddiderit: ut, quod Humana natura dicitur facta vivifica, accepisse potestatem iudicii, omnem potestatem in cælo & in terra, omnia scire, ubique præsens esse & dominari. Differt autem hoc tertium Genus à primo: quod in Primo Genere, licet humanæ naturæ propria de divina natura in Persona efferantur: Divina tamen natura, nihil, neque perfectionis, neque imperfectionis accipit. In hoc tertio genere autem, Humana natura à Divina accepit gloriam, & ab ea perficitur. Deinde, in primo genere Communicatio quidem est Realis, sed addimus, eam fieri in Persona: non in altera etiam, Divina scilicet natura, hoc est, ut in abstracto de Divinitate prædicentur. In tertio vero genere, fit communicatio maiestatis realiter, non in Persona tantum, sed in assumptæ naturæ, sicuti ferro ignito communicatur, vis lucendi & urandi, sine confusione, conversione, &c. Verè tamen & realiter.

Tria autem licet sint distincta Communicatio nis genera: possunt tamen in sequenti definitione Communicationis includi omnia, videlicet: ut sit Communicatio nihil aliud, quam vera & realis Prædicatio, quæ vel Humanæ naturæ propria, Filio Dei:

Dei: vel propria Divinae naturae, assumptae naturae Humanae: vel denique officia Salvatoris, Christo secundum utramque naturam, vere & realiter attribuantur. Et haec de tribus Communicationis generibus, quae diligenter distinguenda, neque confundenda sunt.

QVAESTIO SECUNDA.

De modo factae Communicationis.

Communicationem non intelligimus Essentialem, qualis est illa, qua Pater Filio divinam Essentiam & Maiestatem communicat. Neque statuimus exequationem, confusionem aut abolitionem humane naturae, per Communicationem: sed statuimus, Christum aequalem Patri, secundum divinam naturam: minorem vero Patre, secundum humanam naturam. Neque etiam transfusionem aliquam statuimus, qua humana natura IN SE divina Idiomata habere diceretur, ex Communicatione: multo minus, quod in divinam transmutaretur. Sed statuimus, fieri hanc Communicationem, ratione &

H 2   dispen-

dispensatione unionis PERSONALIS, si-
ve HIPOSTATICAE. Ideoq; neq; dicimus,
fieri Communicationem, primo, per se, aut
immediatè, sed MEDIATÈ, mediante ni-
mirum unione Personali.

Quod autem Communicationem Idio-
matum divinorum attinet, eorum in Co-
municatione, non eadem omnium & sin-
gularum est ratio. Etsi enim rectè di-
tur, divina Idiômata nihil aliud esse,
quam ipsam divinam Essentiam; & Idio-
mata siue attributa Dei à se invicem se-
parabilia non esse: tamen divinorum at-
tributorum, alia est consideratio in Deo
(quasi ad intra) alia cum referuntur ad
creaturas, quasi ad extra. Sunt enim que
dam divina attributa, quibus divina
Essentia quasi extra se, ἐξ ἑαυτῆς, siue o-
peratione quadam ad creaturas egredi-
tur, & inde quasi actu secundo (dum in
creaturas operantur) intelligi, describi
& distingui possint, ut bonitas, iustitia,
vita, maiestas, gloria, &c. Alia sunt
Deitatis attributa, quæ quasi intra i-
psam Essentiam manent, neque pecu-
liaribus ἐξ ἑαυτῆς, siue operationibus in
creaturis

creaturis ad extra se proferunt, ut illis
 tanquam actu secundo describi possent:
 qualia sunt eternitas, infinitas, immensi-
 tas, & quod est spirituali Essentia, &c.
 Cum igitur Communicatio Majestatis
 in Christo $\epsilon\upsilon\epsilon\gamma\epsilon\iota\sigma\iota$ definiatur (quod vide-
 licet divina natura humanam perficiat,
 & per eam operetur) rectè (ISTHOC
 RESPECTU) sine distractione attri-
 butorum Divinitatis IN SESE, sed
 RELATIONE AD EXTRA, qua-
 dam attributa ($\epsilon\upsilon\epsilon\gamma\epsilon\iota\sigma\iota\sigma\iota\varsigma$) esse commu-
 nicata humana natura, negantur: ita vi-
 delicet, ut non facta sit ea eterna, immen-
 sa, infinita, Essentia spiritualis. Et ta-
 men, quatenus $\lambda\omicron\gamma\omicron\varsigma$ totam plenitudi-
 nem Deitatis suæ personaliter hypostati-
 ca unione communicavit assumptæ natu-
 ræ, nihil certè (ea ratione) prætermisit in-
 communicatū, præsertim cū Idiomatica seu
 attributa eternitatis, immensitatis, &c.
 inseparabili nexu cum reliquis attribu-
 tis divinis cohereant. Observandum er-
 go, ratione unionis Personalis, qua totus
 $\lambda\omicron\gamma\omicron\varsigma$ carni est unitus, etiā omnia divini-
 tatis Idiomatica & attributa esse commu-
 nicata

nicata: ratione vero *éves* *reias*, non omnia, sed tantum, quæ ad perficiendum naturâ humanam necessaria erant, esse communicata. Hæc distinctio, diversitatis in Communicatione Idiomatum, valde est necessaria, & dabitur postea locus, ubi ad respondendum objectionibus Adversariorum, hæc, quæ de hac distinctioe dicta sunt, magno nobis usui futura sint.

Realem autem dicere consuevimus Communicationem, ut indicemus, nos non statuere Communionis modum, qui præter nudam loquendi formulam, humana natura nihil conferat: sed esse modum, in quo quæcunque communicantur, reipsa & vera sint communicata. Sed de Reali Communicatione plura, in sequenti Questione.

QUESTIO TERTIA.

De Reali & Verbali Communicatione.

Eousq̄, cujusdam Iesuite, Ioannis Buxsi, furor progressus est, ut in Apologetica sua, contra Reverendū & Clariss. virum D. D. Gerlachium (Præceptore meū
omni

*omni observantia dignissimū) Disputatio
 ne, in haec verba prorumpere fuerit ausus :
 NEC RE, NEC NOMINE, IN PER-
 SONA CHRISTI, AUT COM-
 MUNICATAS ESSE, AUT COM-
 MUNICARI POTVISSE,
 VICISSIM, NATURAS EA-
 RUMQUE PROPRIETATES.
 Quid autem, rogo te, benigne Lector,
 aliud Buseus Iesuita aut dixit, aut scri-
 psit, nisi quod olim Samosatenus & Ne-
 storius: quorum fuisse hanc ipsam senten-
 tiam, Suidas Theodorusq. Presbyter Rhe-
 ten, testantur, quod videlicet statuerint:
 τὰς δύο φύσας ἀκριβοῦτως πρὸς ἐαυτὰς πει-
 τῶσαι: hoc est, duas naturas (in Chri-
 sto) ad invicem (sive vicissim) incom-
 municabiles esse omnino. Rectissime
 igitur, Dominus D. Lutherus p. m.
 praedixit, in Pontificia doctrina Nestoria-
 nisimū delitescere. Videant Calviniani,
 quam bellos fraterculos in hac sua, con-
 tra CHRISTI Majestatem, causā con-
 junctos sibi habeant. Etsi autem (quod
 ego sciam) Calviniani eō audaciae Buseus
 quē non suas progressi: tamen necrefu-*

rare hanc Iesuitarum blasphemiam inquam voluerunt. Et, vel hoc exemplo (de communicatione) satis constat, Iesuitas & Calvinianos, in uno ludo literario edossetos, ex Scholasticor lacunis putridis, suas hausisse opiniones; sicuti id ex Petro Lombardo, eiusq. Commentatoribus, presertim è Thoma de Aquino, demonstrari possit. Quod igitur superioribus capitibus semel atque iterum monuimus, Calvinianos, Potificium aliquod fermentum in sinu fovere: id etiam occasione presentis materia in memoria retineat Lector. Quod autem Iesuita nullis usi ambagibus aperte fatentur: id ipsam quoque Calviniani, sed paulo cautiore lingua, non dissimulantur: dum quidem videri volunt, quasi communicationem naturarum non negarent, interim tamen eam Realem esse, admittere nolunt, sed verbalem, secundum modum loquendi, ubi nominum Communio tantummodo locum obtineat, contendunt. Hinc admittunt quidem has Prædicationes, Deus est homo: &, homo est Deus: mox autem, quod dextre largiebantur, sinistra surripiunt, non realiter

liter

liter hominem pro homine, Deum pro Deo, sed è conuerso sic explicando: Homo est Deus, id est, Deus, habens humanitatem, est Deus: ita, Deus est homo: id est, homo est homo. Præterquam autem, quod identitatē & Tautologiam non ferendam introducunt, reuera nihil aliud volunt, quam præter nudum nomen, nihil (quod prædicatur) REIPSA ei naturæ, de qua prædicatur, communicari. Christum igitur hominem, non aliter Deum dici volunt, quam cum Doct̃or Iuris, Theologiæ, aut Medicinæ, uxorem sibi copulat: quæ quidem (ob hoc conjugium) vocatur Domina doct̃arissa, (Frau Doct̃orum) sed reuera, nihil, cum viri sui scientia Theologica, Iuridica, aut Medica commune habet, neque ei, vel in Ecclesia docendi, vel in foro causas agendi, aut apud ægros curandi locus conceditur. Nos autem econtra hanc verbalem communicationem detestamur: Realem autem sequentibus firmissimis rationibus adstruimus.

Qualis est unio (ait Nazianzenus) talis est & communicatio. Sed unio) quod nisi recta ad Mahometi castra transilire velint Adversarii, nega-

H s hunc

Simile 2 quo
deklaratur
Calviniana
verbalis com-
municatio.

bunt nunquam) est Realis, non verbalis. Ergo, & communicatio sit Realis nec verbalis, necesse est.

II.

Negata Reali communicatione, unionis Personalis natura solvitur, eiusque proprietates,

I. Si per communicationem realem, naturæ de se invicem realiter non prædicentur: quid aliud hoc est, quam quasi prædicationes fierent de naturis, per se & seorsim (sine alterius communicatione) subsistentibus; quod sane Nestorianum esset.

II. Cum (ut supra declaratum est) huius unionis modis sit omnium modorum supremus: an non hoc est, negata reali communicatione, hanc unionem in infimum, physicum unionis modum qui præter attingentiã nihil habet commune, redigere, & extra propriam sedem suam, unionem emovere velle?

III.

Ad Realem communicationem docendam, similia, supra (cap. 4. Membro 5.) allegata faciunt, quæ ad Realem communicationem monstrandam à Patribus fuerunt introducta. Sic enim Solis & Lucis, ferri & ignis (& lucis & caloris in igne) animæ & corporis, non verbalem, sed Realem esse communicationem, oculi & sensus externi testantur.

IV.

Realem neq; verbalem communicationem, Redemptionis, nostræ & salutis æternæ firmitas evincit, & requirit. Nisi enim naturis in Christo Realis communicatio intercedat, Redemptio nostra titubat. Sanguis enim filii Dei effusus, non plus ponderis, ad nostram perficiendam redemptionem habet, quam ex unionis Personali, & consequuta inde communicatione acquisivit: quod si ergo communicatio verbalis est, tum effusio sanguinis & mors Christi, non revera, sed tantum secundum dici, & verbaliter pondus & efficaciam habebit. Verbaliter igitur Filius Dei est passus, verbaliter mortuus, non nisi verbaliter (nec revera) Dei sanguis pro nobis effusus: in summa, verbalis erit nobis &

gratiosus

otiosus Christus, verbale illius meritum, verbalia salus nostra, & totus tandem Christianismus verbalis erit: sicque nemo unquam (quandoquidem non nisi **DENSANGUINE** redimi potuimus) de salute sua, certus esse poterit, omnisq; nobis consolatio eripietur.

Hinc Scriptura (ad nostram consolationem scripta) ita de Christo, de passione, morte & sanguine ejus loquitur, ut Realem communicationem confirmet, & præsupponat, verbalem autem eliminet: Qualia sunt hæc dicta:

I. Tu es Filius Dei viventis, dicit Petrus de Christo, idq; non ex carne & sanguine, sed ex revelatione Patris coelestis, Matth. 16.

II. Sanguis Filii Dei (vide communionem realem Filii Dei cum sanguine fuso) emundat nos ab omni peccato, 1. Joan. 1.

III. **DEUS** passus est **IN CARNE**, 1. Pet. 4.

IV. **DEUS** **SUO SANGVINE REDEMIT SIBI ECCLESIAM**, Act. 20.

V. Pater (dicit Angelus Mariæ) Filium, & vocabis nomen ejus Iesum. Hic erit magnus, & Filius Altissimi vocabitur. Item: Sanctum, quod **NASCETUR**, Filius Dei vocabitur, Luc. 1.

VI. Sic: **DOMINUS GLORIÆ**, non nudus homo, à Iudæis crucifixus esse dicitur, 1. Cor. 2.

Ad negatam Realem communicationem, quibus tetri & abominandi errores de persona & officio Christi sequuntur.

I. Ex negatione enim Realis communicationis, Nestorius prolapsus est in hunc errorem, ut alterum & alterum statueret (hoc est, duas personas) quorum alter Deus, alter homo: & neuter eum altero in persona quicquam haberet commune. Is, si credidisset Realem communicationem, in eum errorem, quem fovit, nunquam devenisset. Et ex Anathematismo Cyrilli octavo patet.

tet, quod conuincationem utriusq; natura statuerit: quæ conuincatio quid differat à verbalis communicatione, qui videre vult, acutum cernat, necesse est.

II. Desperationi (dum officium Christi ejusq; virtus elevatur) datur locus, ut Argumento præcedente monuimus.

III. Et qui communicationem negat Realem, facile per gradus potest ad negandum Christum descendere. Quod (ne quis me aduersariorum odio fingere putet) exemplo Neuseri patet: qui D. D.

Vide Praefationem D. D. Gerlach. in Assert. cōtra Bus.

Anno

1585, Tu

binge & di

2477.

Gerlachio, tum Constantinopoli viventi, suæ Apostoliciæ causæ hisce verbis retulit: Cum disputaretur (inquirebat Neuserus) de persona Christi, se NULO MODO probare potuisse, doctrinam Lutheri & Brentii, de REALI COMMUNICATIONE Idiomatum divinorum. Et, hujus Disputationis ansæ, se cepisse animo volvere, quod FILIUS MARIÆ non possit esse VERUS DEUS, QUANDO QUIDEM NULLA REALIS COMMUNIO IPSI CVM DEO SIT. Cogitasse enim te, de illo principio. Finitum, non est capax infiniti: Item, inter finitum & infinitum, nulla est Proportio. Hæc & alia, se sibi & familiaribus opposuisse: cumq; nemo esset, qui animo suo satisfaceret, firmum & ratum sibi fuisse, quod Christus tantum homo, & excellens Doctor fuerit, qui virtute & gratia, antecedentes omnes superaverit, &c. Fuit hic Adamus Neuserus Theologus, & in Palatinatu Heidelberg. Ecclesiæ Pastor, qui à Calvinismo, ad Antitrinitarios & novos Arianos, ab hisce ad Mahumetismum & Turcismum prolapsus est. Notum est etiam Responsum, quod, antequam ex carcere elaberetur, Dominus Electori, cū is ab illo defectionis, causâ seiscitaretur, dedisse fertur: NISI (dicebat) CALVINIANVS FACTVS ESSEM, EO NON DEVENISSEM. Hoc exemplū docet, quales cogitationes oriri possent, in cordibus illorū, qui, Calviniano dogmate demerati,

Cap.
tati Realem natura
tationem negat

Contra
I. Si vocat
Scriptura a non
Disputatione

Respons
nim hoc ipse
bas) in Scrip
ista, & alia
ista, vel (ut
tinetur: cum
habere potest
quia, sicut
ita non aliud
disputatione
lum vocat
vno in loc
res (inquit
eti sunt,
credenti
rō, co
esse, Paul
est, quin e
hoc comm
gotium t
am adve
neri) dum
tandum h
hoc Bathy
literam, o
ut termi

tati, Realem naturarum & Idiomatum communis
cationem negant.

Contrà inferunt Adversarij.

I. Si *vocabulum communicationis in S. Argumentū
Scriptura non continetur. Ideoq; ab eo in hac Pent. huius
Disputatione est abstinendum.*

Respondeo. 1. negatur antecedens. Licet enim hoc ipsum vocabulum (quoad literas & syllabas) in Scriptura non contineatur: Tamen res ipsa, Realis nimirum communicatio, revera & re ipsa, vel (ut Iureconfulti loquuntur) de facto continetur: cum caro Christi dicitur vivifica, omnē habere potestatem, potestatem etiam iudicii: quæ omnia, sicuti, humana natura ex se ipsa non habet, ita non aliunde, quam per communicationem dispensatione unionis accipere potuit. 2. Vocabulum *κοινωνίας*, seu communicationis, non uno in loco habetur in Scriptura. Credientes (inquit Petrus) *κοινωνοι*, participes facti sunt, divinæ naturæ (2. Pet. 1.) Sanctis credentibus *κοινωνίαν τῆς ἀγίας πνεύματος*, communicationem Spiritus sancti esse, Paulus dicit (2. Corinth. 13.) neque dubium est, quin ex hisce & similibus locis, sancti Patres, hoc communicationis vocabulum ad præsens negotium transsumplerint. 2. Ludunt etiam atque etiam Adversarii ambiguitate, in vocabulo (contineri) dum in antecedente contineri significat, secundum literam contineri: in Maiore autem (in hoc Euthymemate omissa) profus non, neque ad literam, neque ad sensum contineri. Hinc quatuor sunt termini in Argumento,

II. *Voc.*

II. Vocabulum (REALIS) & novum est, & ad pacem constituendam minime idoneum: ideoq; omittendum.

Respondeo. 1. Vbi res ipsa nova non est, ibi nec novitatis argui possunt, aut debent vocabula, per quæ res exprimuntur. Res ipsa autem naturarum & Idioinatum in Persona Christi factam esse communionem, & probatum est, & in sequentibus clarius probabitur. 2. Deturbata pace, quod dicunt Adversarii, non in causa est hoc vocabulum, sed res ipsa, realis nimirum Communicatio, verbali opposita, quam infellicis armis oppugnant Adversarii. 3. Et, quia lubricus est spiritus Calvinisticus, latebras sibi quærens in verborum Strophis, subinde, ut, quod corde sentit, ore depromat, eiusmodi vocabulis in lucem protrahendus est. Ad quietum usum & Patres, vocabulum *ἁποδοσις* (Assurparunt contra Arianos (id vocabulum hostiliter impugnantes) & retulerunt etiam).

III. Qui Realem infert Communicationem transfundit & confundit naturas, & earum proprietates, & exæquationem inducit. Hoc faciunt Lutherani. Ergò, &c.

Respondeo. 1. Maior constat manifesta calumnia, sicuti supra in negativis Formule Concordiæ propositionibus, est declaratum Realem enim non propterea dicimus, quia essentialis aut naturalis sit, sed hypostatica, quæ non secundum dici sed secundum esse fiat. 2. In vulgari sermone Realem opponitur fictitio & imaginario: neque aliud volumus hoc vocabulo, quam quod Græci dicunt, *ὄντως, ἢ τὸ ὄντι* quod revera ita se habet, vel (ut Athanasius loquitur, Dial. 5.) & *κατὰ*

φύσιν

ἑκαστῶν μόνον τὸ κοινὸν ὄνομα ἔχον
 quod non secundum phantasiam solummodo com-
 mune nomen habet. 3. In ferro igitur, fit realis i-
 gnis & ferri communicatio: neque tamen transfu-
 sio, confusio, aut exæquatio sequitur: qua igitur
 de causa necesse sit in Idematum & naturarum
 Reali communicatione, transfusione, exæqua-
 tionem, aut confusionem sequi, nulla apparet ra-
 tio

IV. Quicquid realiter alteri alicui commu-
 nicatur, eo ipso fit proprium Essentiale illius
 alterius, cui communicatur. Sed per Realem
 communicationem propria divina naturæ tri-
 buuntur naturæ humanæ. Ergo, per Realem
 communicationem propria divina fiunt pro-
 pria Essentia humana natura. Quod est
 absurdum.

Resp. Negatur maior: ignis enim ferro com-
 municat vim lucendi & urendi, neque propterea
 hæc vis propria efficitur ferri. Communicat anima
 oculo vim videndi, neque tamen vis illa; oculi pro-
 pria efficitur: alioquin anima è corpore egressa,
 nihilominus videret oculus. Spiritus sanctus com-
 municatur (ut in Responsione ad primam obie-
 ctionem dictum) credentibus neque tamen, illor-
 um fit proprius, Nihil ergo sequitur.

V. Proprium (inquit Beza in Colloq. Mon-
 belg. (si alteri communicetur, iam non est pro-
 prium, sed commune, &c.

Respondeo negatur Et est argumentum eius-
 dem farinae cum præcedenti, una igitur solutione
 diluitur.

VI. Si

VI. Si Realis fiat communicatio, natura humana convertitur in divinam. Sed posterius est falsum, ergo & prius.

*Mutuati sunt hoc argu-
mentum Cal
vini a Pö
rifictis, qui ex
communica-
tione corpo-
ris Domini
cum pane in
Cena, trans-
substantia-
tionem effingere
conantur.*

Resp. 1. Si hoc statueremus, nihil de communi-
catione (quæ ab Essentiali unione longissime distat)
diceremus. 2. Denuò ad supra allegata similia able-
gamus Adversarios; neque enim ferrum in ignem,
corpus in animam convertitur, sed stante & ma-
nente integra utraque natura, & utriusque pro-
prietatibus, utriusque fit communicatio. Id si fiat
in rebus naturalibus, quanto magis id præstare po-
terit Filius Dei in sua carne? sed opponendum est
Adversariis, id, quod Christus Nicodemo obiicit:
Si terrena dixi vobis, & non creditis, quomodo si
dixero vobis cœlestia creditis? Ioan. 3.

*Bussei argu-
mentum.*

VII. Natura divina, una numero ac singu-
laris, non verbi Dei propria, sed communis est
tribus divinis Personis, Patri, Filio, & Spiritu
sancto. Si igitur illa realiter est communi-
cata humanitati: planè sequitur, & tres perso-
nas eidem communicatas ac incarnatas esse.

*Fallacia i-
gnorantionis
crasse, non i-
gnorantionis
clenchi.*

Respondeo. 1. Crassissima hæc est rerum Theo-
logicarum ignorantia. Omnibus enim Theolo-
gis constare debet, non naturam divinam absolute
(quatenus ea tribus Personis Trinitatis communis
est) sed relatè & determinatè sumptam (genitam
videlicet) esse incarnatam. Quod si Adver-
sarii ignorant, dedecus est: si sciunt, & nihi-
lominus sic argumentantur, malitia insignis
est. 2. Hac porro ratione etiam unio neganda
esset, si hoc valeret argumentum, quia pariter
sequere-

sequeretur, & tres personas carni Christi personaliter unitas esse, quod est absurdum. Quod, cura vident Aversarii, hoc argumentum non valere in unione personali, cur ergo id alicuius momenti faciunt, in communicatione Reali, quæ ex illa unione confurgit? 3. Fallaciam igitur committunt ambiguitatis, dum naturam divinam, nunc absolute, nunc relatè sumptam, inter se confundunt.

VIII. Si humanitas Christi, ratione Realis communicationis, rectè dicitur omnipotens, & omnisciens, Deus (eàdem omnipotentia, qua Deus est Deus, & dicitur omnipotens) tum rectè eadem humanitas, & Deitas & omnipotentia dicitur. Sed falsum est posterius, ergo & prius.

Respondeo; Negatur Antecedens. Nam & in natura rerum, non quicquid alteri communicatum est, ob id de illo in abstracto prædicatur: ut, quia Deus Salomoni Regi sapientiam communicat, sapiens quidem, sed non sapientia propterea dicitur Salomon. Quare ergo hæc ratio consequentiæ, quæ vel in natura ignoratur; necessitatem aliquam in hoc mysterio inferat, non videmus.

*IX. Pater, in sacrosancta Trinitate, divinitatem Filio & Spiritui sancto realiter communicat: Filius autem & Spiritus sanctus, non modo omnipotens dicitur, sed & sua omnipotentia. Pariter propter Realem communicationem (si ea facta esset), & humana natura non tantum omnipotens, sed omnipotentia esset dicenda. Quod, quia non datur, I
apparet,*

apparet, neque Realiter ei omnipotentiam cōmunicatam esse.

Respondeo. Mirabilis est terminorum confusio. Loquimur nos de unione Personali, Respondent Adversarii de unione Essentiale, quam longissime ab unione Personali distare, præcedenti capite monstratum est. Ita & de cōmunicatione: loquimur nos de ea, quæ univocem Personalem: illi vero de ea, quæ Essentialem sequitur. Argumentari autem ab unione & cōmunicatione Essentiale, ad Personalem, quæ toto genere diversa est, non est aliud, quam ἀνακόλουθα necitere, & quatuor inferre terminos.

QUARTA QUÆSTIO.

Cuiusmodi sint illa Idiomata, quæ humanitati Christi communicata esse, Scriptura perhibet.

PRæterquam, quod Realem cōmunicationem naturarum negant Adversarii, & verbalem esse, eam contendunt; insuper & omnia ea, quæ ex unione Personali per Idiomatum cōmunicationem, in humanā Christi naturam, in Scriptura collata esse leguntur, in creata, & finita dona convertunt: negantq; simpliciter humane nature Christi, ullum DIVINITATIS Idioma cōmunicatum. Vt autem alio modo coram simplicioribus celebent hanc blasphemiam, in Filium hominis:

nis, dona, & potestatem humane nature
 contributam, mirifice deprædicant, quod
 ea sit potestas summa in cælo & in terra,
 SED CREATA SOLVM, NON DIVI-
 NA: quæ tamen sublimior sit potestate
 omnium creaturarum. Nos autem firmi-
 ter credimus, & ex sacris literis eviden-
 tissimè probare possumus, Christo homini,
 ultra & supra illa creata & finita hyper-
 physica dona (de quibus Adversarij
 blaterant) summa, æterna, infinita, &
 verè divina Idiomata, vel propria esse
 communicata: quod sequentibus argu-
 mentis palam faciemus.

Antequam autem ad enarrationem
 Argumentorum nostrorum accedamus,
 admonendus est nobis Lector, de usitata
 S. S. Patrum Regula: Quicquid videlicet
 Christo in tempore datum esse, in Scriptu-
 ra dicatur, id secundum HUMANAM, nō
 DIVINAM naturam, eum accepisse, eiq;
 datum esse, teneamus. Hac enim Regula
 nō observatā ad Arianismū inclinatur, dū
 divinitas Filii Dei statuitur mutabilis:
 modo aliquid habens, modo illo destituta:
 modo Idiomate aliquo aucta, modo dimi-
 nuta. Observata eōtrā (ut omninō par est)

*hac Regula, nihil difficultatis est non modo in Arianorum Refutatione: sed & gloria divina Filii hominis, sese manifestissime in S. Scriptura conspiciendam ex-erit. Pergamus autem nunc ad argum-
ta, nostram sententiam confirmantia:*

- I.** OMNIS potestas, IN COELO & in TER-
RA, est divinitatis proprium, vel Idioma. Atqui Christo homini talis data est potestas, Matth. 28. & Ephes. 1. Sicuti id, insequentibus, in specie probatur.
- II.** Repurgare posse homines à peccatis, est proprium divinitatis: sed hoc carni Christi datum esse Iohannes disertè asserit inquam. **SANGVIS** (vide hic humanitatem Christi in abstracto) Iesu Christi Filii Dei, emundat nos ab omni peccato, 1. Ioan. 1.
- III.** Vivificandi virtus, divinum est idioma, sed suæ carni hanc virtutem esse datam, Christus ipse testatur, dicens: Nisi manducaveritis carnem Filii hominis, & biberitis eius sanguinem, non habebitis vitam in vobis. Qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem, habet vitam æternam: & ego resuscitabo eum in novissimo die, &c. Ioan. 6.
- IV.** Omnia scire & novisse, præsertim cogitationes cordis, est divinum idioma (sic enim de Deo, Salomon Rex dicit: Tu nosti SOLVS cor omnium filiorum hominum, 1. Reg. 8.) Sed Christo datam esse eam omniscientiam, testatur Paulus, Coloss. 2. & in sequenti capite demonstrabitur.
- V.** Potestas faciendi iudicium, divina est. Hanc utem potestatem humanæ suæ naturæ datam esse Christus testatur, dicens: Pater Filio dedit potestatem faciendi iudicium. **QUIA FILIUS HOMINIS EST**, Iohan. 5.

Claritas

Claritas, quam Christus habuit ANTE mundū
conditum, non est creata, sed DIVINA claritas. VI.
Hac autem HOMO Christus, se clarificari petit, in
oratione sua, dicens: Et NVNC (nota hoc NVNC,
INTEMPORE) clarifica me Pater, apud te ipsum,
ea claritate, quam habui, PRIUS QVAM MVN-
DVS fieret, APVD TE, Ioan. 17.

Omnipræsentia est divinum Idioma. Omnipræ- VII.
sentiam autem Christo homini datam esse, testan-
tur dicta Matth. 18. & 28. & capite sequenti uberi-
us docebitur.

Sessio ad dexteram Dei est divina gloria, qua VIII.
Christus homo, omnia ubique præfens regit & gu-
bernat. Hanc autem gloriam divinam Christo da-
tam, postea declarabitur: & Filium hominis sedisse
ad dexteram Dei, ipse de se testatur Filius hominis,
ubi dicit: Filius hominis venturus est, sedens ad dex-
teram virtutis. Matth. 26.

Cultus adorationis Deo debitus, est idiomatis di- IX.
vini. Atqui adoratio religiosa, tribuitur Christo
homini, Psal. 72. Philip. 2. Vide sequens caput.

Non possum hic silentio præterire, quin Lecto-
rem admoveam, quam horrenda sit Calvinianorum
& Iesuitarum doctrina, qua Christo homini, O-
MNEM DIVINVM HONOREM, & CVNCTA
DIVINA IDIOMATA COMMVNICATA NE-
GANT. Hac enim in parte blasphemias impiissimi
Acorani Turcici longè superant. De Christo enim
Acoranus Turcicus hæc habet verba: (loquitur
autem Acoranus, licet falso, quasi in Persona Dei)
omnium Prophetarum, alio super alium, per me
sublimato, & eorum quibusdam cum Deo locutis:
Christo, Mariæ Filio, ANIMAM NOSTRAM
PROPRIE conferentes, vim & virtutem
præ cæteris præbuimus. Annon autem Aco-
ranus blasphemus, plura & diviniora (hac in par-
te)

te) de carne Christi prædicat, quam Calviniani & Iesuitæ? Quid enim anima Dei, nisi ipse Deus? hanc Christo, Mariæ Filio, collatam, fatetur Mahometh: Idiomatica autem divinitatis Christo collata, magno conatu Adversarii nostri impugnant. Fecerunt hæc ideo addenda, ut pius Lector, notas & impietatem Calviniani Spiritus agnoscat, & qualem Christum (nimirum paulo plaris quam Prophetam) nobis fingat & proponat. Fugiat ergo Calvinismum, quicumque diligit gloriam & Maiestatem Salvatoris sui & suam propriam salutem.

Sed ad rem. Eorum (quæ modo recitavimus) divinatorum Idiomatum, quæ in controversia versari possunt, probationem & tractationem peculiarem in sequenti capite instruemus.

Contrà inferunt Adversarij.

I. Finitum, non est capax infiniti. Sed Idiomatica divina sunt infinita: humana autem natura finita. Ergo humana natura divinarum Idiomatum capax non est.

♥ Resp. 1. Hoc est miscere Principia disciplinarum, & à genere in genus (ut Dialectici vocant) ex Physico & Geometrico nimirum, in Theologicum transcendere, & à Christo provocare ad Euclidem: ex quo (secundum Regulas Dialecticorum) nihil sequitur. Et Paulus monet, ne decipiamur per Philosophiam, inanem fallaciam, **SECUNDVM TRADITIONEM HOMINVM, SECUNDVM ELEMENTA MVNDI, ET NON SECUNDVM CHRISTVM**, Coloss. 2. 2. Hoc Argumentum solvitur per instantiam. Si enim in Theologia locum habere debet: tñ unio divinæ & humanæ naturæ, & incarnatio Filii Dei, neganda erit.

da erit: Caro enim Christi finita, λόγος
autem infinitus est. Quantum autem, cum de in-
carnatione agitur, hoc Philosophicum Axioma va-
let (scilicet nihil) tantundem etiam valet in loco
de Communicatione Idiomatum.

*II. Si divina Idiomata sunt communicata
humanae naturae, tum aut omnia, aut nulla
sunt communicata. (Idiomata enim Divi-
nitatis non possunt separari ab invicem) Sed
non sunt omnia communicata humanitati
Christi: (non enim potuit ei communicari,
aeternitas, infinitas, &c.) Ergo ei prorsus
nulla divinitatis Idiomata sunt communi-
cata.*

Resp. r. Negatur Maior. Non enim necessario
sequitur, ut, si quaedam Idiomata non sint com-
municata, nulla, & ne reliqua quidem propria sint
communicata: sicut id. hoc ipso 3. Capite, Qua-
estione 2. Paragrapho: Quod autem &c. solide de-
monstravimus. Sicuti & probatio maioris, in al-
legato loco ita distinguitur, ut, licet Idiomata di-
stractionem neutiquam patiantur, distinctionem
tamen admittant, ac diversum respectum, quod
extra sive quando ad Creaturas referuntur. Eo igitur
Lectorem (ne eadem repetantur) ablegatum
volumus. 2. Quod ad Minorem: ea opus habet
distinctione. Quando enim de unione Personali
loquimur, dispensatione cuius ὁ λόγος
se totum carni suae communicavit, certe & in
λόγος omnia Idiomata (λόγος enim non
potest propter attributa dis.) sunt carni Chri-
sti communicata. Quando autem loquimur de Co-
municatione Idiomatum, ratione εὐεργε-
ας, hoc est, quatenus Divina idiomata, o-
perando se in carne & per carnem exerunt, tū non

omnia, sed quædam sunt communicata. Quæ minoris explicatio ideo fuit adijcienda, quia Adversarii jactant, nostros Theologos in hac quæstione dissentire, dum aliqui omnia, aliqui quædam esse communicata Idiomata contendunt. Nullam autem discordiam modo allata distinctio docet: dum, qui omnia communicata dicunt, unionem; qui vero aliqua; modum Communicationis, ratione *Evegetias* respiciunt.

III. *Propria nature unius, non possunt fieri propria alterius nature. Si autem divina propria humane nature communicentur, tum ea humane nature sicut propria, quod est absurdum. Ergo, &c.*

Respondeo: Negatur Minor: eiusque falsitas in hac capite ipso, quæstione tertia, solutione objectionis quartæ monstrata est.

IV. *Idiomata divina, sunt divine nature Essentialia. Si ergo humane nature sunt communicata, tum Essentialiam etiam divinam communicatam, & carnem in divinam Essentialiam, mutatam dicere oportebit.*

Resp. Sæpius jam dictum est, nos loqui de Communicatione, quæ non fit immediate, sed mediate, neque Essentialis est, sed ex Personali sive hypostatica unione procedit: ubi ergo nulla statuitur Essentialis communicatio: ibi nec Essentialium permutatio introducitur. Argumentantur ergo Adversarii à baculo ad angulum.

CAP.